

**ŠKOLNÍ STRATEGIE
SYSTÉMOVÉHO ŘEŠENÍ PRIMÁRNÍ
PREVENCE RIZIKOVÉHO
CHOVÁNÍ ŽÁKŮ**

2018 - 2022

ZŠ Čáslav, příspěvková organizace

Husova 526

Vypracovala: Mgr. Bc. Marika Jelínková

Obsah:

1. Úvod	3
2. Legislativní východiska.....	3
2.1 Dlouhodobé cíle primární prevence:	4
2.2 Krátkodobé cíle primární prevence:	5
3. Metody prevence	5
3.1 Nespecifická prevence:	5
3.2 Specifická prevence:	6
4. Analýza výchozího stavu	6
5. Personální obsazení ZŠ Čáslav	7
6. Možná rizika sociálně patologických jevů, která by se mohla na naší škole vyskytnout	8
6.1 Záškoláctví.....	8
6.2 Vandalismus	9
6.3 Šikana	9
6.4 Kouření	9
6.5 Alkohol	10
6.6 Drogy	10
6.7 Rasismus.....	10
7. Realizace tematických bloků ve výuce, výstupy prevence	10
8. Jednorázové akce.....	22
9. Schránka důvěry.....	23
10. Volnočasové aktivity.....	23
11. Seznam dostupné literatury ve sborovně školy	23

1. Úvod

Období školního vzdělávání má velmi významnou funkci v oblasti formování osobnosti žáka a vše, co se v tomto období nepodaří, se jen velmi obtížně napravuje v období dospělosti. Toto je důvod, proč je oblasti primární prevence rizikového chování v naší škole věnována mimořádná pozornost.

Školní strategie stanovuje cíle, jejichž smyslem je předcházet a eliminovat rizikové chování žáků. Chránit jejich zdraví, utvářet a posilovat kladné morální a charakterové vlastnosti, odolnost vůči zneužívání návykových látek, předcházet školní neúspěšnosti, záškoláctví, šikaně i kyberšikaně. Zvláště důležité je, aby naše prevence byla efektivní, smysluplná, svým obsahem orientována na žáky s lehkým mentálním znevýhodněním. Odmítáme neefektivní prevenci, která je postavena na pouhém předávání informací, zstrašování, zákazech a mentorování.

Školní strategie slouží také k tomu, aby každý pracovník školy měl možnost kdykoliv si připomenout hlavní záměr a cíle primární prevence. Pro rodiče a veřejnost je materiálem informativním, který mimo jiné pomáhá při výběru školy a umožňuje lépe pochopit strategii primární prevence, která je školou realizována.

2. Legislativní východiska

Smyslem primární prevence v nejobecnějším pojetí je zamezení vzniku nežádoucích jevů, ke kterým se prevence vztahuje, případně minimalizace těchto jevů, pokud již nastaly. Mezi nejčastější sociálně patologické jevy patří záškoláctví, vandalismus, šikana, závislost na návykových látkách (hlavně alkohol a cigarety), hazardní hraní, netolismus, rasismus.

Pro vypracování Školní preventivní strategie byla využita následující doporučení a závazné podklady:

- Zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

- Zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými návykovými látkami 379/2005 Sb.
- Národní strategie prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 - 2018
- Vyhláška č. 197/2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané Č. j.: 25 884/2003-24
- Věstník MŠMT č. 11/2003
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č. j. 21291/2010-28.
- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. 21149/2016)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví Čj.: 10 194/2002-14
- Kompas 2, Kompas pro ZŠ spec. – školní vzdělávací program (s upravenými výstupy) pro základní vzdělávání žáků naší školy

2.1 Dlouhodobé cíle primární prevence:

- Všestranně rozvíjet žáky
- Systematicky je zapojovat do programu školy
- Budovat pozitivní klima školy a školní třídy
- Ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na věk schopna orientovat se v problematice sociálně patologických jevů
- Vychovat osobnost, která se v případě potřeby ptá a dělá zodpovědná rozhodnutí ohledně svého zdraví a zdraví druhých

- Dbát na pravidelnou školní docházku, docházení žáků do školní družiny a zájmových kroužků, aby se naučili uvážlivě nakládat se svým volným časem
- Vést žáky k ohleduplnému jednání vůči přírodě a předcházet tak vandalismu

2.2 Krátkodobé cíle primární prevence:

- Naplňovat preventivní program školy pro daný školní rok
- Prohlubovat komunikační dovednosti mezi učitelem, žákem a rodiči
- Klást důraz na spolupráci s rodiči a informovat rodiče
- Včas řešit problém
- Pracovat na příznivém klimatu ve školní třídě
- Včas diagnostikovat sociálně patologické jevy v třídním kolektivu
- Zaměřit se na včasné odhalování specifických poruch učení a jiných potíží s nimi souvisejících, které mohou podnítit vznik patologického chování

3. Metody prevence

K dosažení stanovených cílů využíváme součásti specifické a nespecifické prevence. Nejčastěji využívané metody jsou slovní, názorné a praktické metody, zážitková pedagogika, hra, výklad, dramatizace rizikových situací, vizualizace, práce s informačními a komunikačními technologiemi.

3.1 Nespecifická prevence:

Je součástí výuky a tematických plánů jednotlivých předmětů. Usiluje o rozvoj vhodné verbální i neverbální komunikace, konstruktivní řešení problémů, řešení stresu, učení vzájemné pomoci, schopnost říci si o pomoc, vyrovnání se s neúspěchem. Vědět, kam a jak se v daných záležitostech obrátit. Konkrétní témata jsou začleněna do vzdělávacího programu. Jako vzor slouží MPP, který je každoročně vytvářen metodikem prevence a v závěru školního roku vyhodnocen. Součástí nespecifické prevence jsou i rozmanité aktivity školy.

3.2 Specifická prevence:

Jedná se o programy cíleně zaměřené na řešení výskytu konkrétních sociálně patologických jevů. Jsou součástí učebního plánu a reagují na zvláštní situace v třídním kolektivu. Vedle rodiny, školy a školských zařízení je třeba sladit, propojit a budovat co nejširší vztahy v oblasti sociálně právní ochrany dětí, v oblasti zdravotnických zařízení, dobré vztahy s obecním úřadem, poradenskými institucemi ve školství, policií, zájmovými organizacemi.

Začlenění konkrétních možností na naší škole

- Spolupráce s Policií České republiky (BESIP), při zvýšeném výskytu poškozování majetku ve škole a v jejím okolí. Případné drobné krádeže mezi dětmi. Záškoláctví a zneužívání návykových látek
- Spolupráce s Hasičským záchranným sborem v Čáslavi
- Využití různých preventivních organizací k realizování akreditovaných programů primární prevence rizikového chování v naší škole (např. PROSTOR Kolín, SEMIRAMIS Hradec Králové, CALIDITAS Plzeň ..)
- Spolupráce s Městskou nemocnicí v Čáslavi
- Spolupráce s Městským úřadem v Čáslavi, odborem vnějších vztahů
- Spolupráce s Alzheimercentrem Filipov

4. Analýza výchozího stavu

Základní škola Čáslav je školou základní, zaměřena na vzdělávání žáků s lehkým a středně těžkým mentálním znevýhodněním. Součástí je školní družina. Jedná se o školu malou, rodinného typu. Převážná většina jsou děti z okolí školy, někteří žáci dojíždějí z okolních obcí.

Vzhledem k tomu, že v blízkosti školy jsou restaurační zařízení, obchody, vlakové a autobusové nádraží, kde se schází různé skupiny lidí, je žádoucí, aby se žáci včas a v míře

přiměřené svým schopnostem a dovednostem seznámili s možnými riziky, která pro ně tyto neznámé skupiny mohou představovat.

Častým jevem je zde pití alkoholu, kouření a následně vandalismus, který se projevuje ničením objektů čekáren, rozbíjením skla, odhazováním odpadků a celkově velkým nepořádkem. Protože naši žáci dojíždějí a na autobusových zastávkách pravidelně čekají na autobus, často upozorňujeme na různá rizika a hovoříme o nich při vyučovacích hodinách.

5. Personální obsazení ZŠ Čáslav

Preventivní program i jeho jednotlivé aktivity jsou organizovány v hierarchii – ředitel školy, školní metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel. Samozřejmostí je spolupráce s institucemi a orgány, do jejichž kompetence prevence spadá.

- **ředitelka školy:** Mgr. Bc. Marika Jelínková
Ředitelka školy řídí školní parlament a pravidelně se schází s žáky. Sleduje v kontextu celé školy efektivitu prevence rizikového chování a zajišťuje personální i organizační opatření v oboru prevence. V případě potřeby také svolává výchovnou komisi za účasti pedagogů i rodičů, popř. pracovníků orgánů péče o dítě, atd.
- **školní metodička prevence:** Mgr. Petra Němcová
Školní metodik prevence každoročně vytváří preventivní program a aktivně se podílí na jeho realizaci. Spolupracuje s odborníky i odbornými pracovišti zabývajícími se primární prevencí a koordinuje předávání informací týkající se prevence. Hodnotí realizaci preventivní činnosti, společně s výchovným poradcem dává v případě problému podnět ke svolání výchovné komise. V případě výskytu problému koordinuje jeho řešení a nabízí žákům, popř. rodičům ohrožených žáků možnosti odborné pomoci.
- **výchovná poradkyně:** Mgr. Lenka Švábová. Výchovný poradce úzce koordinuje svou práci s metodikem prevence a zaměřuje se na žáky, jejichž sebepojetí nebo vývoj včetně komunikace s druhými jsou nějakým způsobem narušené. Výchovný poradce je také informován v případě výskytu agresivního chování žáka, náhlém nebo trvalém neprospěchu v učení, konfliktním rodinném prostředí atd. V případě závažné události navrhuje ředitelce školy svolání výchovné komise a společně s metodikem prevence

informuje žáky popř. jejich rodiče o možnostech odborné pomoci.

- **třídní učitelé:**

Pedagogové provádějí průběžnou diagnostiku žáků i tříd a konzultují případné problémy s výchovným poradcem a metodikem prevence. Třídní učitelé jsou v kontaktu s rodiči žáků pomocí osobních pohovorů (třídních schůzek) nebo konzultačních hodin. V případě potřeby si zvou rodiče k mimořádnému pohovoru.

- **Spolupráce a využití externích organizací:**

Pedagogicko-psychologická poradna Kutná Hora, pracoviště v Čáslavi

Speciálně pedagogické centrum Kolín

Městský úřad Čáslav, úsek sociálněprávní ochrany dětí, Mgr. Miroslav Šíma

Neziskové organizace zaměřené na prevenci rizikového chování

Výhodou naší malé školy je jednoduchá spolupráce a komunikace. Riziko šíření sociálně-patologických jevů snižuje fakt, že personál celé školy se denně střetává. Velké množství negativních jevů je po upozornění kolegů řešeno neprodleně. Proto byla vedením školy oslovena pro spolupráci i provozní pracovnice školy paní Dagmar Štěpánková.

Každé pracovní setkání při pedagogických radách i provozních poradách využíváme k projednávání různých negativních jevů, ke kterým dochází nejen ve třídách, ale i při pohybu dětí po budově. Úzce spolupracujeme s rodiči dětí, které zveme na pravidelné osobní pohovory (třídní schůzky), v nutných případech voláme rodiče do školy a snažíme se stále apelovat na správnou výchovu jejich dětí. Rodiče také mohou využívat konzultační hodiny školního poradenského pracoviště, jednotlivých třídních učitelů a vedení školy.

6. Možná rizika sociálně patologických jevů, která by se mohla na naší škole vyskytnout

6.1 Záškoláctví

Důležité je seznámení žáků a rodičů se školním řádem a pravidly omlouvání absence. Důslednost při omlouvání absence, případně spolupráce s dětskou lékařkou. Při zjištění záškoláctví zjistit příčinu, zda nejde o školní fobii nebo čemu dítě tímto jednáním uniká. Metodické pokyny pro řešení absence jsou uvedeny ve školním řádu.

6.2 Vandalismus

Hlavní při prevenci vandalismu je důslednost ve výchovně vzdělávacím procesu. Vlastní kladný příklad pedagogů a ostatních zaměstnanců školy, besedy s odborníky a spolupráce s policií. Sankce za svévolné ničení věcí jsou zakotveny ve školním řádu, proto je důležité důkladně seznámit žáky se školním řádem na začátku školního roku. Primární prevence bude obsažena především v hodinách prvouky, vlastivědy a přírodovědy, přírodopisu, výchovy ke zdraví, občanské výchovy.

6.3 Šikana

V prevenci je důležité neustálé sledování situace v prostorách školy. V tomto směru je dobré využívat provozní zaměstnance a pravidelně konzultovat a řešit jakýkoliv náznak šikany. Vědět, že k taktice šikanování může patřit hrubé zesměšňování, neustálé kritizování, urážky a pomlavy, i nerozumné požadavky, šikana bývá často i skrytá. V hodinách informatiky upozorňovat na kyberšikanu a seznámit žáky s pravidly používání počítače, která jsou vyvěšena v učebně ICT. Základní primární prevence proběhne v jednotlivých hodinách na prvním i druhém stupni. Důležité jsou také časté rozhovory s dětmi ve školní družině. V neposlední řadě informovat rodiče o možných změnách v chování šikanovaného dítěte. Jednou z možností prevence je uspořádat přednášku pro rodiče.

6.4 Kouření

Prevence bude obsažena především v hodinách přírodopisu, přírodovědy, prvouky, projektových dnů tematicky zaměřených na prevenci a během komunikačních kruhů s dětmi. Využití počítače k interaktivní výuce, internetové odkazy (liga proti kouření, prevence info atd), práce s odbornou literaturou, práce s knihou, Normální je nekouřit s pracovními listy, Kouření s veverka Terkou. Dobrá informovanost rodičů při výskytu kouření (zprávy domů v žákovské knížce, třídní schůzky a i konzultační hodiny).

6.5 Alkohol

Primární prevence bude obsažena především v hodinách přírodopisu, přírodovědy, prvouky, výchovy ke zdraví, občanské výchovy, v českém jazyce, v rámci projektových dnů zaměřených na prevenci zneužívání návykových látek. Možno uspořádat besedu s lékařem o nebezpečí alkoholismu a upozorňovat na možné následky pití alkoholu. Důležitá je opět okamžitá informovanost rodičů v případě výskytu alkoholu ve škole.

6.6 Drogy

Vzhledem k lehkému přístupu k drogám, které se staly téměř běžnou součástí života mladých, bude této problematice věnován čas v hodinách českého jazyka a literatury, prvouky, přírodovědy, přírodopisu, výchovy ke zdraví, občanské výchovy, v rámci projektových dnů zaměřených na prevenci rizikového chování. Budeme využívat didaktické materiály, které přicházejí na školu z MŠMT. Využívat také počítač k interaktivní výuce a vhodné internetové odkazy. Uspořádáme přednášky s odborníky, kontaktujeme Prostor Kolín.

6.7 Rasismus

Vést děti k toleranci a ohleduplnosti ke všem lidem ve svém okolí bez ohledu na jejich etnický původ. Vhodně poukazovat na diverzitu lidských ras a rozšiřovat znalosti o jiných kulturách. Toto téma se bude prolínat napříč celým procesem vzdělávání.

7. Realizace tematických bloků ve výuce

Při práci se nejvíce osvědčují tematické bloky realizované vyučujícími jednotlivých předmětů po dohodě s metodikem prevence. Obsah tematických bloků a jejich prezentace je maximálně přizpůsobena rozumovým schopnostem a možnostem našich žáků. Nejčastěji využívané metody jsou: vyprávění, výklad, rozhovor, dramatizace a hra, pozorování a napodobování, práce s textem, tematická vycházka, činnostní výuka. Zásadní důraz je kladen na individuální přístup, přiměřenost, vhodnou motivaci, stanovení dílčích krátkodobých cílů, které vedou ke splnění cílů obecných. Krátkodobé cíle jsou pro naše mentálně znevýhodněné žáky snadněji

rozumově „uchopitelné“. Realizování tematických bloků vede k naplnění klíčových kompetencí:

- zvyšování sociálních kompetencí - rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají zlepšení orientace v sociálních vztazích, odpovědnosti za své chování a uvědomění si důsledků svého chování
- posilování komunikačních dovedností - zvyšování schopnosti řešit problémy a konflikty, odpovídající reakce na stresové situace nebo kritiku či neúspěch
- vytváření pozitivního sociálního klimatu - nenásilné působení na zlepšení koheze třídy, pocity (sebe)důvěry a vytvoření atmosféry bez strachu a nejistot
- formování postojů ke kladně přijímaným hodnotám - pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot

Výstupy, které by si měli žáci postupně v průběhu vzdělávání osvojit:

I. stupeň

- Znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu, zdraví jako základní lidské hodnoty.
- Mají vědomosti, jak udržovat zdraví a zdravý životní styl.
- Žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků.
- Znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek.
- Znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl.
- Znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví.
- Umí pojmenovat základní mezilidské vztahy.
- Ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva.
- Vědí o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní.

II. stupeň

- Žáci znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem.
- Znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích.
- Umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly.
- Znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí.
- Umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky.
- Umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví.
- Znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny.
- Ví, že zneužívání dítěte je trestné.
- Umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestné právní problematice návykových látek.
- Ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít.

Jednotlivá témata ve výuce:

1. ročník, vybraná témata rovněž 1. ročník spec., 2. ročník spec., 3. ročník spec.

Český jazyk a literatura

- rozvoj komunikačních dovedností – oslovení, pozdrav, prosba, poděkování

Prvouka

- nebezpečí návykových látek
- chování se škole, školní řád
- chování na chodníku – jsem účastník v dopravě
- pravidla společenského chování mezi dětmi, v třídním kolektivu
- péče o zdraví – nebezpečí kouření, alkoholu, dalších návykových látek
- péče o své tělo
- tolerance k odlišnostem spolužáků, k jejich nedostatkům

- moje rodina, život v rodině
- denní režim, zdravá strava
- cesta do školy – dopravní výchova
- pravidla silničního provozu
- volný čas a jeho využití

Tělesná výchova

- správné sportovní chování a jednání
- relaxační a zdravotní cvičení

2. ročník

Český jazyk a literatura

- komunikační schopnosti – oslovení, pozdrav, poděkování, blahopřání

Prvouka

- mezilidské vztahy – pravidla soužití
- zdravá strava a pitný režim
- nebezpečí návykových látek
- chování se škole, školní řád
- chování na chodníku – jsem účastník v dopravě
- pravidla společenského chování mezi dětmi, v třídním kolektivu
- péče o zdraví – nebezpečí kouření, návykové látky a alkohol
- péče o své tělo
- tolerance k odlišnostem spolužáků, k jejich nedostatkům
- moje rodina
- cesta do školy – dopravní výchova

Tělesná výchova

- správné sportovní chování a jednání
- relaxační a zdravotní cvičení
- bezpečnost při pohybových činnostech

3. ročník

Český jazyk a literatura

- komunikační schopnosti – oslovení, pozdrav, poděkování, blahopřání

Anglický jazyk

- základní pozdravy a povely

Prvouka

- chování při setkání s člověkem nabízejícím neznámou látku
- rozdíly mezi tělem muže a ženy
- základní pravidla společenského chování na veřejnosti i ve škole, školní řád
- chování k etnickým skupinám
- tolerance k odlišnostem spolužáků
- volný čas a jeho využití
- nebezpečí návykových látek
- pravidla silničního provozu

Tělesná výchova

- sportovní chování a jednání
- relaxační a zdravotní cvičení
- bezpečnost při pohybových činnostech

4. ročník, vybraná témata rovněž 4. ročník spec., 5. ročník spec, 6. ročník spec.

Český jazyk a literatura

- komunikační dovednosti – prosba, omluva

Anglický jazyk

- základní pozdravy a povely, sdělení vlastního jména

Přírodověda

- jedovaté zlozvyky – alkohol, kouření, drogy

Vlastivěda

- školní řád, protiprávní chování (škádlení, šikanování, krádeže)
- varování před nebezpečnými osobami (zneužívání)
- linky tísňového volání, integrovaný záchranný systém
- jsem cyklista, jsem chodec, dopravní značky, jak se chovat na silnici, bezpečná cesta do školy
- naše škola, vztahy mezi spolužáky a školní řád, tolerance k odlišnostem

Tělesná výchova

- správné sportovní chování a jednání, fair play
- relaxační a zdravotní cvičení
- bezpečnost při pohybových činnostech

5. ročník, vybraná témata rovněž 7. ročník spec., 8. ročník spec.

Český jazyk a literatura

- komunikační dovednosti – prosba, omluva, telefonování
- linky tísňového volání, integrovaný záchranný systém

Anglický jazyk

- základní pozdravy, sdělení osobních údajů, jaké je moje jméno, kolik je mi let
- části lidského těla

Informatika

- zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky
- bezpečný internet
- kyberšikana a její prevence
- další způsoby komunikace, mobilní telefon

Přírodověda

- nebezpečí užívání návykových látek – drogy, kouření, alkohol a léky, odmítání od cizích lidí
- forma násilí, ochrana proti agresivním jedincům
- krizová centra, linky bezpečí, linky tísňového volání

Vlastivěda

- školní řád a jeho pravidla
- práva a povinnosti žáků školy
- pravidla slušného chování ke spolužákům
- protiprávní chování (šikana, týrání, krádeže, zneužívání)
- pravidla chování v dopravě, dopravní situace, bezpečná cesta do školy
- vandalismus

Tělesná výchova

- čestné soupeření
- relaxační a zdravotní cvičení
- bezpečnost při pohybových činnostech

6. ročník, vybraná témata rovněž 8 ročník spec., 9. ročník spec.

Český jazyk a literatura

- formy společenského chování – blahopřání, omluva, prosba

Anglický jazyk

- základní pozdravy
- osobní údaje, moje jméno a příjmení
- části těla

Informatika

- zásada bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky
- internet – zásady bezpečného internetu
- kyberšikana

Přírodopis

- význam botaniky – zneužívání rostlin

Zeměpis

- národnostní menšiny
- přistěhovalectví

Tělesná výchova

- čestné soupeření
- základní pravidla silničního provozu ve vztahu – chodec, cyklista, vozovka
- relaxační a zdravotní cvičení

7. ročník, vybraná témata rovněž 9. ročník spec., 10. ročník spec.

Český jazyk a literatura

- zásady komunikace ve škole

Anglický jazyk

- základní pozdravy
- sdělení osobních údajů, moje jméno a příjmení
- části těla
- potraviny, jídlo a pití

Informatika

- internet – zásady bezpečného internetu
- kyberšikana

Občanská výchova

- vztahy ve škole
- zákon o rodině
- úplná a neúplná rodina
- rovnoprávné postavení mužů a žen
- mezilidská komunikace
- morálka a etika
- význam vzdělání pro život
- porušování společenských norem
- rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin
- rasismus a xenofobie
- problémy lidské nesnášenlivosti
- nebezpečí náboženských sekt
- práva menšin v ČR
- vandalismus
- nedotknutelnost osobního vlastnictví
- kulturní zvláštnosti menšin

Tělesná výchova

- čestné soupeření
- základní pravidla silničního provozu ve vztahu – chodec, cyklista, vozovka
- zdravotní a relaxační cvičení

8. ročník

Český jazyk a literatura

- pravidla komunikace ve škole

Anglický jazyk

- jednoduché příkazy a základní pozdravy, prosba, poděkování
- jídlo a pití, oděvy
- části těla
- sdělení osobních údajů

Informatika

- internet – zásady bezpečného internetu
kyberšikana

Občanská výchova

- práva a povinnosti občana
- poškozování lidských práv
- týrané dítě
- zneužívané dítě
- šikana

- diskriminace
- trestná činnost mládeže
- trestní odpovědnost
- orgány právní ochrany dítěte

Zeměpis

- příčiny a problémy přistěhovalectví národnostních menšin do vyspělých států EU
- Výchova ke zdraví
- prevence rizikového sexuálního chování
- partnerství a rodičovství
- funkce rodiny
- poruchy pohlavní identity
- péče o občany se zdravotním postižením
- poruchy příjmu potravy
- odpovědnost jedince za zdraví
- dovednosti pro předcházení a zvládání stresu
- nemoci přenosné pohlavním stykem

Tělesná výchova

- čestné soupeření
- chodec a cyklista v silničním provozu
- zdravotní a relaxační cvičení
- bezpečnost při pohybových činnostech

9. ročník, vybraná témata rovněž 10. ročník spec.

Český jazyk a literatura

- pravidla komunikace ve škole

Anglický jazyk

- jednoduché příkazy a základní pozdravy, prosba, omluva, poděkování
- jídlo a pití, oděvy
- části těla
- rodina, škola, nakupování

Informatika

- internet – zásady bezpečného internetu
- nebezpečí zneužití na internetu
- kyberšikana

Dějepis

- fašismus v Evropě, antisemitismus

Občanská výchova

- význam vzdělání pro život
- volnočasové aktivit
- kultura, sport, zájmové a sportovní organizace
- nevhodné využívání volného času
- nebezpečí drog
- nebezpečí náboženských sekt
- krizová intervence
- tísňové volání
- linky bezpečí

Chemie

- návykové látky a jejich zneužívání

Přírodopis

- zásady zdravého sexuálního života (pohlavně přenosné choroby)
- hygiena jednotlivých orgánových soustav (zdravotní rizika návykových látek)

Výchova ke zdraví

- konfliktní a krizové situace
- zvládání problémových situací
- skryté formy a stupně násilí a zneužívání, syndrom CAN
- sexuální kriminalita
- respektování sebe i druhých
- autodestruktivní závislosti
- zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek
- gambling
- náboženské sekty
- hledání pomoci při problémech – linky bezpečí, krizová centra

Tělesná výchova

- čestné soupeření
- chodec a cyklista v silničním provozu
- relaxační a zdravotní cvičení
- bezpečnost při pohybových činnostech

8. Jednorázové akce

Žáci se v průběhu školního roku účastní výtvarných a sportovních soutěží, navštěvují divadelní a filmová představení, tematické výstavy. Rovněž se podílejí na realizování tematických projektů, které škola během celého školního roku pořádá. Termín konání těchto projektů je plně v kompetenci třídních učitelů, kteří tak pružně reagují na aktuální potřeby a

dění ve škole. Účast žáků na akcích a projektech je zaznamenána v hodnocení preventivního programu v závěru školního roku.

9. Schránka důvěry

Schránka na dotazy je zřízena ve druhém patře školy, žáci však upřednostňují přímý kontakt s vyučujícími, s výchovným poradcem a metodikem prevence. V případě konkrétního dotazu jsou odpovědi citlivě prezentovány ústně nebo na nástěnce ve druhém patře školní budovy.

10. Volnočasové aktivity

Žáci jsou na začátku školního roku seznámeni s nabídkou zájmových kroužků realizovaný školou (kroužek vaření, anglický jazyk, pohybové hry, dramatický kroužek, výtvarný kroužek), dále jsou seznámeni s nabídkou volnočasových aktivit DDM Čáslav. Nabídka je vyvěšena na nástěnce ve druhém patře školy. Rovněž mají možnost v průběhu celého školního roku navštěvovat doučovací centrum SOVA a charitativní sdružení Domek, které nabízí volnočasové aktivity pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin, rovněž nabízí doučování i jednorázové akce, které jsou zárukou smysluplného trávení volného času.

11. Seznam dostupné literatury ve sborovně školy

BORNÍK, Miroslav. *Drogy*. Themis: Praha, 2001.

NEŠPOR, K., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami pro rodiče a pedagogy*. Fortuna: Praha, 1996.

BÁRTOVÁ, Jana. *Prevece není nikdy dost*. Praha, 1996.

INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE MŠMT ČR. *MLádež, společnost a stát 3/94*. Praha 1994.

IPPP ČR. *Výchovné poradenství (říjen 1996)*. Praha, 1996.

NEŠPOR, Karel. *Tajná zpráva z planety X-III*. Praha, 1994.

- NEŠPOR, Karel. *Týká se to i mne*. Praha, 1992.
- NOVÁKOVÁ, Dagmar. *Metodika prevence pro pedagogy*. Národní centrum podpory zdraví: Praha, 1995.
- NEŠPOR, K., MULLEROVÁ, M. *Jak přestat brát*. Praha, 1997.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Prevence problémů působených návykovými látkami na školách*. Besip MV: Praha.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a vaše děti*. Praha, 1995.
- NEŠPOR, Karel. *Návykové látky – romantické období končí*. Praha, 1995.
- PRESL, Jiří. *Drogová závislost*. Praha, 1994.
- MŠMT. *Pedagogové proti drogám*. Praha, 1999.
- SVOBODOVÁ, A., KOZÁK, J. *Mládež a kouření*. Ústav zdravotní výchovy: Praha, 1990.
- KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. Portál: Praha, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5
- MERTIN, V., KREJČOVÁ, L. *Problémy s chováním ve škole – Jak na ně*. Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7478-026-4